

Remissyttrande till Miljö- och energidepartementet rörande betänkande "Miljötillsyn och sanktioner – en tillsyn präglad av ansvar, respekt och enkelhet" (SOU 2017:63)

Sammanfattning

Miljötillsynsutredningen har undersökt frågan om en organisatorisk ändring av tillsynsansvaret för miljötillsynen som, liksom livsmedelskontrollen, är fördelad på flera myndigheter. Utredningen menar att den nuvarande organisationsstrukturen inte bör ändras då den ger en bra grund för de förutsättningar regeringen angivit i propositionen till miljöbalken. Dock föreslår utredningen en rad åtgärder för att förbättra tillsynen. Bland annat ska den statliga styrningen och uppföljningen öka och gemensamma mål för styrningen ska införas. Detta liknar den typ av styrning och uppföljning som finns inom livsmedelsområdet och Livsmedelsverket är positivt till detta förslag.

Då det gäller finansiering så vill utredningen att de kommunala taxorna ska bli mer enhetliga och utformas så att de ger en ökad kostnadstäckning. De ska också vara tillräckligt transparenta för att skapa förståelse för vad som inkluderas i taxan. Livsmedelsverket anser att detta är positivt och bör gälla även för livsmedelskontrollens kommunala taxor.

Andra förslag för att förbättra miljötillsynen handlar om ökad samverkan. Livsmedelsverket är positivt till att nationella myndigheter samverkar mer för att beivra miljöbrott. Då det gäller den kommunala miljötillsynen föreslår Miljötillsynsutredningen att länsstyrelserna ska verka för en ökad kommunal samverkan på samma sätt som föreslås i Statskontorets rapport "Stärkt livsmedelskontroll genom ökad kommunal samverkan" (2017: 9). Livsmedelsverket anser inte att fler uppdrag ska läggas på länsstyrelserna utan att resurser tillförs.

Livsmedelsverket har i sitt yttrande över Statskontorets rapport framfört att frågan om att hålla ihop miljötillsyn och livsmedelskontroll under samma nämnd bör utredas. De båda områdena har de senaste åren utvecklats och kräver en specialisering som är svår att balansera framför allt på mindre kommunala myndigheter.

Livsmedelsverkets yttrande över betänkandet

Livsmedelsverket berörs av utredningen bland annat som en av tillsynsmyndigheterna i enlighet med miljöbalken.

Miljötillsynsutredningen har i flera delar tittat på Livsmedelsverkets verksamhet och hämtat underlag till hur exempelvis styrning och uppföljning av livsmedelskontrollen skulle kunna vara applicerbar på miljötillsynen. Utredningen ser ett behov av en mer sammanhållen styrning av tillsynen. Den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan nämns som ett gott exempel. Tillsynsmyndigheter ska ta hänsyn till miljötillsynsstrategin i sin planering och behöver göra prioriteringar från ett nationellt perspektiv, men också med beaktande av regionala och lokala förutsättningar. Livsmedelsverket anser att detta förslag stämmer väl överens med den linje som finns inom livsmedelsområdet med nationella operativa mål som styr kontrollen.

När det gäller en effektivare miljöbrottsbekämpning så nämns Livsmedelsverket som en part på nationell nivå där myndigheter som kan komma i kontakt med företeelser som kan vara brott mot miljöbalken behöver träffas och byta erfarenheter. Livsmedelsverket är positivt till denna typ av samverkan.

För att uppnå en finansiering som motsvarar behoven nämner utredningen att de kommunala taxorna bör ses över och eftersträva att de utformas så att de ger en ökad kostnadstäckning samt anger vad som ligger till grund för taxan. Det bör finnas en tydlig koppling mellan tillsynsbehov, resurser för tillsyn och den tillsyn som genomförs. Det är också viktigt att taxorna blir mer enhetliga. Livsmedelsverket är positivt till dessa förslag och anser att detta bör gälla även de kommunala taxorna inom livsmedelskontrollen.

Miljötillsynsutredningen lägger i utredningen fram ett förslag som innebär att länsstyrelserna får i uppdrag verka för en ökad mellankommunal samverkan. Samma förslag återfinns i Statskontorets rapport "Stärkt livsmedelskontroll genom ökad kommunal samverkan" (2017: 9). Livsmedelsverket anser inte att ytterligare uppdrag ska läggas på länsstyrelserna utan att resurser tillförs.

Livsmedelskontrollens koppling till miljötillsyn

I förslaget om att länsstyrelserna ska verka för en ökad mellankommunal samverkan anger både Statskontoret i sin rapport och Miljötillsynsutredningen att uppdraget bör omfatta både miljötillsyn och livsmedelskontroll. Livsmedelsverket anser att frågan om det är nödvändigt att hålla ihop dessa områden bör utredas.

I 11 § i Livsmedelslagen (2006:804) anges att uppgiften att utföra offentlig kontroll på livsmedelsområdet skall fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

2017-12-20

Dnr 2017/02827
Saknr 1.1.4

Livsmedelskontrollen har genom åren utvecklats till att bli mer specialiserad, och även Miljötillsynsutredningen nämner en ökad specialisering inom miljötillsynen. Livsmedelskontrollen bedrivs idag fristående från den tillsyn som utförs i enlighet med miljöbalken. Livsmedelsverket anser därför att det finns det anledning att pröva om det är ändamålsenligt att ha kvar en lagstadgad koppling till miljötillsyn.

I många av de mindre kommunerna med få årsarbetskrafter inom miljö- och hälsoskyddsområdet (inklusive livsmedel) kan en och samma handläggare arbeta med flera områden. Dessa handläggare har en utmanande, och i många fall omöjlig, uppgift att upprätthålla den kompetens som behövs för samtliga områden. Själva genomförandet av kontrollbesök där den enskilda handläggaren kombinerar kontroll enligt livsmedelslagstiftningen med tillsyn enligt miljöbalken är inte vanligt; dels på grund av den specialisering som varje område kräver, dels på grund av att de anläggningar där det bedrivs regelbunden miljötillsyn sällan är livsmedelsanläggningar.

När det gäller frågan om att flytta tillsynsuppdrag enligt miljöbalken så anser Miljötillsynsutredningen att det faktum att vissa kommuner har svårare att klara sitt tillsynsuppdrag inte ska tas som intäkt för att kommuner generellt inte bör ha ansvar för den tillsynen. Utredningen anser också att det finns anledning att avvakta med att ta ställning till en sådan ändring bland annat mot bakgrund av att underlag inte ger en tillräckligt bra bild av konsekvenserna för kommunerna. Livsmedelsverket vill påpeka att ett borttagande av kommunernas tillsynsansvar på miljöområdet skulle kunna få konsekvenser även för den kommunala livsmedelskontrollen om lagstiftningen som anger att samma nämnd ska ansvar för båda områdena inte ändras.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Annica Sohlström. I den slutliga handläggningen har områdeschef Pertti Nordman, och chefsjurist Kristina Ohlsson deltagit. Ärendet har handlagts och föredragits av avdelningschef Helena Storbjörk Windahl.

Annica Sohlström
Generaldirektör

Helena Storbjörk Windahl
Avdelningschef

Kopia till
Näringsdepartementet